

BÁO CÁO
TÌNH HÌNH TRIỂN KHAI ĐỀ ÁN GIẢM THIỂU TÌNH TRẠNG TẢO HÔN
VÀ HÔN NHÂN CẬN HUYẾT THỐNG TRONG VÙNG ĐỒNG BÀO DÂN TỘC THIỂU SỐ
(Tài liệu phục vụ cuộc họp ngày 20/9/2016)

Thực hiện ý kiến chỉ đạo của UBND tỉnh tại Văn bản số 372/GM-UBND ngày 19/9/2016, Ban Dân tộc tỉnh báo cáo tình hình triển khai thực hiện Quyết định số 2001/QĐ-UBND ngày 06/11/2015 của Chủ tịch UBND tỉnh trong năm 2016 và công tác xây dựng Mô hình điểm giảm thiểu tình trạng tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống vùng đồng bào DTTS tại huyện Ba Tơ và huyện Sơn Hà như sau:

I. Khát quát chung về thực trạng tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống vùng đồng bào Dân tộc thiểu số tỉnh Quảng Ngãi.

Luật Hôn nhân và gia đình năm 2014 được các cấp ủy Đảng, chính quyền địa phương triển khai thực hiện, vận động nhân dân bằng nhiều hình thức đến cơ sở, nhất là vùng cao miền núi, có số đồng bào dân tộc thiểu số sinh sống. Tuy nhiên, tình trạng tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống vẫn còn tồn tại, xảy ra đối với các huyện miền núi và các xã miền núi thuộc huyện đồng bằng của tỉnh, làm ảnh hưởng đến đời sống tinh thần, sức khỏe sinh sản của các em trong độ tuổi vị thành niên.

Theo số liệu của Sở Văn hóa, thể thao và Du lịch thống kê từ năm 2011-3/2015, số tảo hôn tại các huyện miền núi như sau:

T T	Nội dung	Huyện miền núi 2011-3/2015						Tổng cộng
		Ba Tơ	Sơn Hà	Trà Bồng	Minh Long	Tây Trà	Sơn Tây	
01	Số liệu tảo hôn	255	186	31	87	14	55	628
02	Số liệu hôn nhân cận huyết thống							

Toàn tỉnh có 700 trường hợp tảo hôn. Riêng huyện miền núi chiếm trên 89,7 %

II. Tình hình thực hiện Quyết định số 2001/QĐ-UBND ngày 06/11/2016.

Thực hiện ý kiến chỉ đạo của UBND tỉnh tại công văn số 1382/UBND-ĐNMN ngày 29/3/2016 về việc triển khai thực hiện Quyết định số 498/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ năm 2016, UBND tỉnh giao Ban Dân tộc chủ trì, phối hợp với các sở, ngành và UBND huyện triển khai thực hiện Kế hoạch trong năm 2016 (theo Quyết định số

2001/QĐ-UBND ngày 06/11/2015 của Chủ tịch UBND tỉnh), trong quá trình thực hiện kết hợp với việc sử dụng nguồn vốn 200 triệu đồng do Bộ Tài chính phân bổ cho tỉnh Quảng Ngãi để lồng ghép thực hiện Mô hình điểm.

Thực hiện ý kiến chỉ đạo trên, Ban Dân tộc tỉnh căn cứ số liệu do Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch thống kê từ năm 2011-3/2015 tình trạng tảo hôn tại các huyện miền núi. Ngày 13/4/2016, Ban Dân tộc đã có công văn yêu cầu UBND huyện Ba Tơ và huyện Sơn Hà cung cấp số liệu để xây dựng Mô hình điểm trong việc thực hiện Đề án “Giảm thiểu tình trạng tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống vùng đồng bào DTTS”.

Ngày 12/5/2016, Ban Dân tộc có tờ trình số 157/TTr-BDT về việc Phê duyệt Kế hoạch thực hiện Đề án và lồng ghép Mô hình điểm tại 02 huyện Sơn Hà và Ba Tơ; ngày 07/6/2016, UBND tỉnh có Công văn số 2871/UBND-ĐNMMN chỉ đạo các sở, ngành và UBND các huyện triển khai Kế hoạch thực hiện Đề án cho năm 2016, đồng thời trình UBND tỉnh phê duyệt Ban Chỉ đạo thực hiện Mô hình điểm cấp tỉnh.

Ngày 08/6/2016, Ban Dân tộc ban hành Kế hoạch tổ chức triển khai thực hiện Đề án Giảm thiểu tình trạng tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống trong vùng đồng bào DTTS tỉnh Quảng Ngãi năm 2016. Ban Dân tộc đã phối hợp với UBND các huyện triển khai một số công việc sau:

1. Đã tổ chức 7 lớp tập huấn, bồi dưỡng kiến thức cho đối tượng là người có uy tín, trưởng thôn, cán bộ tư pháp, y tế, phụ nữ, Mặt trận thôn,... tại 6 huyện miền núi và 01 lớp tại tỉnh Quảng Ngãi;

2. Hợp đồng với Đài Phát thanh Truyền hình tỉnh đưa tin, phóng sự công tác tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống;

Hiện nay Ban Dân tộc đã xây dựng sổ tay hỏi – đáp phát luật (nội dung văn bản luật liên quan đến công tác tuyên truyền về tảo hôn) để cung cấp cho trưởng thôn, người có uy tín, xã, huyện,... và tiếp tục triển khai một số hoạt động còn lại trong năm 2016.

II. Về xây dựng Mô hình điểm giảm thiểu tình trạng tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống tại 02 huyện Sơn Hà và huyện Ba Tơ:

Thực hiện chỉ đạo của UBND tỉnh, Ban Dân tộc đã tham mưu UBND tỉnh ban hành Quyết định Thành lập Ban chỉ đạo thực hiện Mô hình điểm và đã ban hành Quy chế hoạt động của Ban chỉ đạo.

Công tác tham mưu về Kế hoạch thực hiện Mô hình điểm: Ban Dân tộc đã có văn bản yêu cầu các sở, ngành, Mặt trận, hội đoàn thể và UBND các huyện miền núi tham gia góp ý vào dự thảo mô hình điểm Giảm thiểu tình trạng tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống trong vùng đồng bào DTTS tại huyện Sơn Hà và huyện Ba Tơ, đồng thời tham mưu, đề xuất, kiến nghị các chủ trương, cơ chế, chính sách và giải pháp đến Trưởng ban chỉ đạo xem xét, quyết định.

Đến nay, có một số sở, ban ngành (*Mặt trận Tổ quốc, Giáo dục và Đào tạo, Tỉnh Đoàn Quảng Ngãi*) đã gửi văn bản góp ý về Ban Dân tộc; sở, ban ngành và UBND huyện còn lại sẽ tham gia góp ý tại buổi họp hôm nay.

III. Những khó khăn trong quá trình thực hiện:

1. Công tác chỉ đạo của UBND tỉnh:

- Tại Quyết định số 2001/QĐ-UBND ngày 06/11/2015: tại Mục V, khoản 4, gạch dòng thứ 3: “Hàng năm, trên cơ sở đề nghị của Ban Dân tộc tỉnh, Sở Tài chính thẩm tra dự toán kinh phí và đề Ban Dân tộc trình UBND tỉnh phê duyệt làm cơ sở thực hiện”. Với nội dung như trên, Ban Dân tộc xây dựng Kế hoạch và đề nghị Sở Tài chính thẩm định dự toán mới trình UBND tỉnh phê duyệt. Vì vậy, trong năm 2016 triển khai thực hiện Kế hoạch đề án chậm.

- Tại công văn số 2871/UBND-ĐNMN, đã chỉ đạo “Ban Dân tộc Quyết định Thành lập Ban Chỉ đạo thực hiện Mô hình điểm cấp xã, báo cáo UBND tỉnh kết quả thực hiện trước ngày 20/6/2016”; với nội dung này phải làm theo quy trình Phê duyệt Mô hình điểm mới có thể thành lập Ban Chỉ đạo cấp xã, nên hiện nay Ban Dân tộc đang chờ ý kiến chỉ đạo của Trưởng ban, mới thực hiện các bước tiếp theo.

2. Tình hình tại địa phương hiện nay:

- Do trình độ nhận thức về pháp luật của người đồng bào dân tộc thiểu số còn thấp, điều kiện kinh tế gia đình còn khó khăn nên việc một số em học sinh bỏ học giữa chừng để xây dựng gia đình sớm.

- Chịu ảnh hưởng từ phong tục tập quán cũng là yếu tố dẫn đến tình trạng tảo hôn trong đồng bào dân tộc thiểu số, chưa xóa bỏ được tập tục lạc hậu ở một số xã vùng sâu, vùng xa.

- Công tác đăng ký kết hôn và quản lý hộ tịch, hộ khẩu của cơ quan chức năng còn gặp nhiều khó khăn; chưa nắm bắt kịp thời, chính xác về tình hình tảo hôn hiện nay (theo số liệu thống kê của Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch cung cấp nhưng số liệu này cũng chưa chính xác. Theo Phòng Dân tộc huyện Sơn Tây báo cáo, tình trạng tảo hôn ở huyện lên đến con số hơn 150 trường hợp; chênh lệch 55/150),... Việc tổ chức điều tra, rà soát lại tình hình tảo hôn trên địa bàn huyện gặp khó khăn vì chủ trương của Ủy ban Dân tộc có văn bản ngừng hoạt động điều tra, khảo sát (văn bản số 677/UBNDT-DTTS ngày 15/7/2016 của Ủy ban Dân tộc về việc hướng dẫn bổ sung thực hiện Quyết định 498/QĐ-TTg năm 2016);

- Sự phối hợp giữa các sở, ngành liên quan và UBND huyện trong việc thực hiện Đề án chưa thường xuyên; việc lồng ghép các chương trình hành động chưa đầy mạnh;...

- Về công tác tuyên truyền pháp luật đến người dân và cán bộ bán chuyên trách ở xã chưa được chú trọng (Ban Dân tộc tổ chức lớp tập huấn bồi dưỡng kiến thức tại huyện miền núi vừa qua, tuy thành phần mời tập huấn có đến tham gia tập huấn nhưng tỷ lệ còn quá thấp so với kế hoạch đề ra).

- Về kinh phí hoạt động: Theo phản ánh của Phòng Dân tộc các huyện miền núi. trong năm 2016, nguồn kinh phí để thực hiện kế hoạch công tác giảm thiểu tình trạng tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống chưa được quan tâm bố trí kinh phí (huyện Sơn Tây có bố trí kinh phí 40 triệu đồng để thực hiện, các huyện còn lại đến nay vẫn chưa bố trí kinh phí thực hiện).

IV. Giải pháp thực hiện trong thời gian đến:

Nạn tảo hôn hiện nay nhất là vùng đồng bào dân tộc thiểu số đang là vấn đề phức tạp gây ra nhiều hệ lụy cho xã hội. Nếu không có giải pháp ngăn chặn và đẩy lùi tệ nạn

này thì tình trạng nghèo đói, thất học và chất lượng dân số ngày càng sụt giảm ảnh hưởng nghiêm trọng đến sự phát triển của kinh tế - xã hội của tỉnh. Vì thế, để đẩy lùi, ngăn ngừa tình trạng tảo hôn hiện nay, cần thực hiện một số nhiệm vụ, giải pháp sau:

- Tiếp tục thực hiện các hoạt động như Kế hoạch đã ban hành;
- Phát huy hơn nữa vai trò của đội ngũ cán bộ Đoàn, Bí thư Chi bộ, Trưởng thôn, cán bộ y tế, Mặt trận, hội đoàn thể chính trị xã hội, người có uy tín trong cộng đồng có trách nhiệm trong công tác tuyên truyền, vận động, thuyết phục tầng lớp nhân dân vùng đồng bào DTTS trong việc thực hiện các quy định của Pháp luật hôn nhân và gia đình theo đề án đề ra;
- Các sở, ngành liên quan và UBND các huyện lồng ghép các chương trình, chính sách liên quan vùng đồng bào DTTS nhằm can thiệp giảm thiểu tình trạng tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống;
- Có chế tài xử lý nghiêm theo các quy định của pháp luật mới có tác dụng vừa giáo dục, vừa răn đe đối với những trường hợp vi phạm, nêu gương cho cộng đồng, bởi trên thực tế, vì nhiều lý do, chính quyền cơ sở vẫn còn phớt lờ hoặc dễ dãi với người vi phạm, tạo tâm lý xem nhẹ pháp luật trong một bộ phận người dân...;
- Xây dựng đời sống văn hoá thôn, bản và hộ gia đình theo hướng tiên bộ, trên cơ sở kế thừa và phát huy bản sắc văn hoá dân tộc, từng bước đẩy lùi, xoá bỏ các hủ tục trong sản xuất, hủ tục lạc hậu, sinh đẻ nhiều con...;
- Về nguồn kinh phí thực hiện:
 - + Hỗ trợ nguồn kinh phí cho huyện để thực hiện công tác ngăn ngừa giảm thiểu tình trạng tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống tại địa phương;
 - + Mô hình điểm: Kinh phí trung ương hỗ trợ để triển khai Mô hình điểm là 200 triệu đồng để triển khai thực hiện Mô hình cho giai đoạn 2016-2018, với kinh phí này không thể tổ chức các hoạt động để nhằm can thiệp tình trạng tảo hôn tại địa phương cho cả giai đoạn.
- Đối với Ban Chỉ đạo Mô hình điểm: Thành lập Tổ chuyên viên giúp việc cho các sở, ban ngành, đoàn thể và huyện để tham mưu có hiệu quả.

V. Kiến nghị, đề xuất UBND tỉnh:

- Chỉ đạo các sở, ngành liên quan và UBND các huyện căn cứ chức năng, nhiệm vụ có trách nhiệm thực hiện tốt nhiệm vụ tại Quyết định số 2001/QĐ-UBND;
- Giao cho cơ quan chức năng của tỉnh xây dựng chế tài xử phạt nghiêm các trường hợp vi phạm pháp luật và những hành vi vi phạm pháp luật về hôn nhân và gia đình; tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống trên địa bàn tỉnh.
- Ban hành Kế hoạch Mô hình điểm giảm thiểu tình trạng tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống tại huyện Ba Tư và huyện Sơn Hà, giai đoạn 2016-2018 và hằng năm bố trí thêm kinh phí của địa phương để thực hiện có hiệu quả mô hình điểm này.
- Trưởng ban chỉ đạo, Chỉ đạo thành lập Tổ chuyên viên giúp việc cho Ban chỉ đạo thực hiện mô hình điểm giảm thiểu tình trạng tảo hôn và hôn nhân cận huyết thông vùng đồng bào DTTS;

- Hỗ trợ 01 phần kinh phí cho UBND huyện để triển khai thực hiện đề án trong năm 2016.

Trên đây là báo cáo về tình hình tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống trong vùng đồng bào dân tộc thiểu số trên địa bàn tỉnh Quảng Ngãi, Ban Dân tộc tỉnh kính báo cáo Ủy ban Dân tộc, Ủy ban nhân dân tỉnh biết để tiếp tục chỉ đạo. *vuuc*

Nơi nhận:

- UBND tỉnh;
- Thành viên BCD và đại biểu dự họp;
- Lãnh đạo Ban;
- Phòng TTĐB;
- Lưu VT, Thủy.

TRƯỞNG BAN

Hồ Văn Thế

